Solicovius

URANJA

Cracoviae 1574

IOANNIS DEMETRII SOLICOVII A SOLKI REGII SECRETARII VRANIA:

SIVE COELESTIS ELECTIO.

DNN. STANISLAO ET BERNARDO MACIEIOVIIS CLARISS. POLONIAE PAtricijs, amicitiæ & amoris mutui ergo.

S. B. M.

AD SACRVM MVSARVM COETVM.

ANDREAS TRICESIVS.

Magni progenies IOVIS
Cœtus Thespiadum sacer.
Plausus innumeros dato.
Nostris exoritur nouum,
Terris sydus, & inclyta
Tollit Sauromatum caput
Vsq; ad sydera gloria.
PRINCEPS belliger ANDIVM.
Summi dotibus ingenij.
Et virtute potens, capit
REgni sceptra POLONICI,
Sic illi aurea sæcula,
Sub tali redeunt DVCE
Vestro vt numine percitus
Heroa cecinit tuba
Id vates SOLICOVIVS.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ.

VRANIAE AR-GVMENTVM.

CVM SIGismundus Augustus Rex Poloniæ ex hac vita emigrasset, Iupiter coacto diuum concilio, quidnam facto optimum esset, deliberat, & cũ regnorum omnium curam ad se pertinere intelligat, etiam Sarmatici, sibi & dijs omnibus curam habendam esse decernit, ne in interregno aliquod detrimentum capiat. Quærit à Dijs sententiam, quali Rege regnum hoc opus habeat. Dicunt. Incipit auricomus Phæbus: hunc sequitur Mars deus belli: hunc Mercurius deus ingenij & artium: cum verò argentea Phæbe. Forte accidit, quòd Saturnus claudicans tardius peruenerat ad concilium, qui, cum animaduerteret haberi Senatum se non expectato, vel potius neglecto, grauiter ea de re, cum reliquis dijs expostulat, & si illud ab aliqua suspicione vel diffidentia profectum sit, diluit, vtq; sibi fidant, illis persuadet. Ostendit suum par in Sarmatia adiuuanda studium, & fidem verbis suis, reipsa se facturum pollicetur. Quod dum fecisset, non solum recipitur, sed etiam loco digniore collocatur. Post Saturni orationem, in medium consessum ingrediuntur tres deæ, Pallas Iuno & Venus: quæ præfatæ

veniam, suam quoq; sententiam dicunt, suam opem, auxilia, ac symbola Regi futuro despondent. Quæ quidem Deorum omnium concordia, cum Ioui probaretur, decernit, quærendum esse Regem, & omnium consensu Mercurio hanc prouinciam delegat, vt in terras deuolet, principes ac Reges omnes collustret, ac talem quærat principem, qui proximè ad sententiam deorum accedat. Facit Mercurius, & cum omnes orbis principes perlustrâsset, reuolat ad superos. Fit denuò concursus deorum ad Iouem: Ibi in publico deorum Senatu Mercurius, quæ sibi in terris visa recenset: depingit & quendam Principem non ambitiosis laudibus, cui dat polydori nomen. Qui postquam finem fecit, conclamant dij ac ei regnum censent deferendum esse. Datur denuò negocium Mercurio, vt deorum nomine & regnum, & symbola, à singulis dijs, antea oblata nunc collata, Iuueni Principi, quem antea laudauerat, deferret. Dat Iupiter ipse suo & cæterorum omnium nomine regnum, suo verò tantum iustitiam ensiferam & æquilibrem. Phæbus famæ & gloriæ ardens studium, veræ Maiestatis retinaculum: Mars arma Herculea: Phæbe seu luna vigilantiam: Saturnus perseuerantiam, & graue de rebus iudicium: Pallas sapientiam, Iuno diuitias, Venus vxorem. Hæc dona Mercurius assumit, ac ad Principem iuuenem gentis Valesiæ, occupatum obsidione Rosellæ, perfert: munera per se præclara verbis adornat, ipse verò ingenium illi inspirat, & linguam.

guam.

gnam. Ac longa oratione ei fœliciter eius noui regni gu-bernandi tanquam digito rationem ostendit, & fine di-cendi facto, statim ex oculis Principi euanescit. Qui ge-nibus in terram abiectis deos veneratur, ac petit, vt re-gnum sibi delatum bene fortunent. Interea Fama è cœlis deuolans, orbem terrarũ implet, Sarmatiæ Re-gem iam in cœlo electum & designatum esse. Quod vbi Sauromatæ intelligunt, ad eum quem fama nun-ciabat, nuncios mittunt, regnumq́; ei deferunt. Cui ve-nienti Gloria mulier immortalis occurit, ac eum iubi-lis immortalibus ei bene precando, ac eum fœlicibus ominibus prosequendo excipit. Hæc est Vraniæ sum-ma.

IOANNIS DEMETRII SOLICOVII A SOLKI, SECRETARII REGII:

VRANIA.

SIVE COELESTIS ELECTIO.

DNN. STANISLAO ET BERNARDO MACIEIOVIIS CLARISS. POLONIÆ PATRICIIS

amicitiæ & amoris mutui ergo.

IAmdudum positas in carmina reddite vires
SArmatides Musæ, quibus ô latitastis in antris,
Quando ego tot terras toties legatus obibam
Annos tot, terris multum, iactatus & alto:
Reddito Phœbe lyram manibus, curisq; leuato
Sollicitum pectus, vultuq; oriàre sereno,
Lucescant nitidi post nubila tempora soles.

SArma-

SArmatiæ Regem, postquam mors inuida fudit,
SIsmundum AVgustum, placida qui pace regebat sigismund
Subiectos populos: ac virtus aurea tantis
Pro meritis ad se rapuit, cœloq; recepit.
Iuppiter altitonans, sortem miseratus acerbam
Terrarum, æternos proceres, ciuesq; beatos
In sua tecta vocat, Diuorumq; atq; Dearum
Concilium instituit, veniunt ad tecta frequentes:
Iam pater omnipotens, solio sublimis eburno
Consedit, lentusq; oculos fert omnia circũm,
Assedere, silent, arrectisq; auribus adsunt:
Paulatim hoc sermone Pater tandem ora resoluit, oratio Iouis
Augustum, ó Proceres, Regem pulcherrima virtus ad deos
Corporis exuuio (æterna quod lege statutum est
Omnibus) exemptum, cœlestibus intulit astris,
Iam medio nostrum est, terras despectat ouanti
Lumine: at orba gemit, nimio luctuq; senescit
SARmatiæ tellus, nostrum est, qui cũncta tuemur,
Et quando nostro pendent mortalia nutu,
Imperia, & Reges terris dare: ne qua tumultu
Vis subito hoc regnum afficiat, turbetq; salutem
Orbis terrarum, magnæ mihi res ea curæ est.
Hoc studium semper vobis, hæc vnica cura
Cœlicolæ æterni mecum: Iam dicite quem vos
Sarmatiæ regno, regem dignum esse putetis:
Dignũm qui sedeat tanti ad fastigia regni.
Conspicitis nostris ibi plenas cultibus aras:

Perpetuò

Perpetuó in vestros ibi thura adolentur honores:
Sarmatia & cœlo, & terris clarissima, primis
Par regnis, multis præstantior, illa tot hostes
Vndiq; semper habens summa virtute virisq;
Infestas acies, funestaq; bella repressit.
Incipe qui mundi venerandum lampada gestas:
Et dic quæ tua sit sententia, quæ tua sit mens.
Hic ille auratam mulcens per tempora barbam,
Iure, inquit, pater hoc mandas: nam regibus a me
Omne decus venit, omnis honos, & summa potestas:
Libera Sarmaticis optando in Rege facultas
Oris, de nostro tantum modó numine pendet:
Hoc nos debemus populo virtutis amanti,
Debemus regem præstantem lumine nostro:
Cui præ oculis virtus, veri studiumq; decori,
Luceat, vt mea lux: fugiat scelerumq; latebras.
Horrificam noctem, pudibundaq; munia pellat.
Dedecus vt solum timeat, sit honoris amator,
Lucem amet, & lucem teneat, lucemq; sequatur.
Hæc vbi dicta, placent, cunctorum oculisq; probã
Contremuere Iouis subsellia, & ense corusco (tur:
Surgit Mars, belli princeps & talibus infit.
Mars ego sum, præses belli, armorumq; potestas,
Me sine pax nulla est, sine me Respublica nulla,
Pello hostes, pacem tueor, patriamq; salutem
Conseruo, inuictis adeó duratus in armis.
Si benë consultum cupitis, mea castra sequentem
Sarmatiæ

Sarmatiæ Regem detis, labor omnis abibit
Incassum, nisi quo creuit, Respublica duret.
Me duce creuit opus, me solo autore manebit.
Sarmatiæ parta est armis, armisq; vigebit.
Gloria perpetuis; imbelles mœnia cingūnt,
Ferreus ergo Rex, & sit Mauortius heros,
Ocia qui tollat, perdatq; cupidinis artes;
Desidiam ex illis oris depellat inertem.
Omne voluptatum genus arceat, & genus omne
Mollicie, redeat vetus in præcordia virtus,
Dixerat: assurgit Vates Cyllenius alæ Mercurius
Cui geminæ pedibus cingunt, & tempora Crystæ,
Inq; manu dextra splendebat virga triformis,
Ingeniūm, fœlixq; mihi facundia, dixit,
Est dono superum, quorum interpresq; comesq;
Existo, & Regum socius sum, & fidus Achates.
Dotibus ergo meis nisi Rex ornatus ad illud
Accedat Regnum: Vana est sine consilio vis.
At Phæbe excipiens, nisi ait, mea numina Regis Luna, phæb
Quicunq; officio fungetur, pronus adoret,
Nullus erit. Cui subridens Cyllenius inquit
Num sic instabilem, variumq; ó fœmina noctis
PRæses, Vis Regem: tetris errare tenebris.
Vt tu, per vitam obscurus qui debeat omnem
Cui radians Phæbe: non tu verissimus ille es
Mercurius celer ingenio, verbisq; petulens? (mos
Non varium atq; leuem Regem volo, quod meus est)

B quī Sed

Sed vigilem, noctes qui non edormiat altam
In lucem: stertatq; diu, spumetq; phalernum.
Non decet ignauum tota requiescere Regem
Nocte cui regnum & sunt publica commoda curæ.
Ne noctem, obscuret vitijs, sed luce tenebras
Discutiat: votum hoc, ista est sententia nostra.
Mercurius cedens, verba importuna reliquit.
Falciger interea medium progressus in agmen,
Pulsus ab æthero quondam Saturnus olympo,
Ecquid, ait, sine me sibi vestra volunt, ó amici
Consilia, atq; senem vobis iuuat esse relictum?
Ecquæ tanta tenet vestram fiducia mentem?
Si mihi tarda nimis, sæclisq; effęta senectus
Denegat imperium, feræq; ad fortia vires,
Saturnus sum ait, et sine me Saturnia regna
Quæritis? An mea quæ culpa est? nam quód gero falcem
Messis adest: quód canus ego, multiscius inde:
Quód claudus, non festinus, gnarusq; pericli.
Falce seco puerum, namq; est inimica iuuentus
Consilijs: magno terra æstuat acta furore,
Vos etiam iuuenes præstis cœlestibus oris.
Ergo si senis intrepidi consulta probatis,
Ac gratum est quod ago, regi experientia, nostrô
Munere continget. rerum & prudentia summa.
Obstupuére Dii, defixiq; ora tenebant,
Sollicitamq; intrant pauidis noua gaudia mentem,
Et modó qui suspectus erat, turbator & actus

Illius,

Illius, hunc posthac prima in subsellia ponunt.
Mercurio, nimio plausu vox faucibus hæsit.
Rem fore confectam Dij clamauere minores,
Et iam diuersis feriebant vocibus auras,
Vt pater omnipotens voto concluderet actum.
Hic dicenda fuit sententia summa tonanti,
Tres venère Deæ, cuncti quarum ora tuentur
Astrigenæ, augustæ tanta est præstantia formæ.
Pallas prima fuit, magnum IOVIS incrementum, pallas
Vertice nata Dei, lorica pectus opertum,
Casside tecta caput, torquens hastile lacerto.
Gorgoneo vultu, scutumq; insigne gerebat,
At regina Deum, rectrix cœliq; Iouisq;
Et soror & coniunx, cognomine IVNO secunda. Iuno
Aurata chlamyde, & crines nodantur in aurum,
Sceptra manu, auratamq; ferens in fronte coronam,
Blandior his Cytherea, Deum genitrixq; sororq;, Venus
Ex humero auratis cui plena pharetra sagittis,
Hæ veniam dictis præfatæ talibus orant.
Quas ante iratas, crudelia bella gerentes
Vidistis superi, concordi pectore vinctas
Aspicitis, liuor cessit, lis tota quieuit,
Nil ita cœlestes, decet vt concordia ciues,
Expedit vtq; edat concors electio Regem.
Non importuno nos huc ingessimus ausu
Sed tua iussa sumus, rector venerande sequutæ.
Est eadem nobis pietas, debemus & ipsæ

Multum Sarmatiæ, neq; fas est linguere nobis
Sauromatas, fortesq; viros, armisq; potentes,
Subiectos nulli populos, & libera regna.
Ergo pater magno dona, te rege precamur,
Da Regem inuictum, res qualem & tempora poscunt,
Da qualem orantes nunc numina nostra fatigant,
Pallas ego, mecum ratio: sapientia mecum est.
Omnia possideo, mea vis, de te pater alme
Defluxit, diuina mihi & tecum æqua potestas,
TV quem monstraris digito, regemq; notâris,
Participem propriô faciam, de munere, eumq;
Efficiam sapientem. à primo flore iuuentæ.
Ast ego IVNO potens, diuum regina sororq;,
Me nihil & cœlo, & terris fœlicius extat,
Per me diuiciæ, per me tribuuntur honores.
Per me immortalis seruatur gloria facti.
In me quicquid erit, quæcunq; potentia nostra est.
Mecum erit iste labor, stat in hoc mihi certa voluntas,
Vt quem designes regno sceptrisq; gerendis,
Huic à me detur de pleno copia cornu. (Deumq;
Non ego blanda VENVS. genitrix hominumq;)
Desero iûre meas, non inquit, prodo sorores,
Est eadem mihi mens, in regnum hoc, & fauoridem,
Ast tantum licitis mihi mens in amoribus errat,
Concubitûsq; vagos odijs ardentibus odi,
Lege Deumq; hominumq; æqua commertia iûngo.
Numinibus certe vetus est iniuria nostris,
Quód

Quód me lasciuam, quôd me dixére petulcam.
Sum Dea connubii præses, iustiq; hymenæi,
Ergo iure meo Regem præstante puella
Donabo: hanc talem cum virginitatis honore
Connubio iungam stabili, propriamq; dicabo;
Vt secum longos animis concordibus annos
Ducant: & pulchra faciant se prole parentes.
Postquam sic finem dictis Cytherea peregit,
Conticuére omnes, intentiq; ora tenebant,
Iuppiter incaluit, verbisq; silentia rumpit.
Quid cessamus, ait, verbis imponere finem:
Res eadem est vnum studium, par gloria vobis
Nobiscum, sed & ã me haud indotatus abibit
Rex hic Sarmatiæ, quem hodierna luce creamus;
Hunc ego iústitiæ exornabo munere nostræ,
Astræamq; illi sociam, fidamq; cubilis
Custodem dabo. Nil firmum Respub: nouit
Nam sine iustitia, nil sentit terra beatum.
Ergo cœlicolæ postquàm concordia vota,
Sunt vobis, verbis quid opus iam pluribus inquit:
Mercurius,nostris qui promptus nutibus astat,
Ille petat terras omnes, volet ilicet Euro,
Quærat sub toto qui sit magis aptûs Eoo
Muneribus nostris, qui tantam sustineat rem:
Et qui in se tanti assumat molimina regni,
Heroes terris, videat, quid agantq; gerantq;,
An sibi commissas iustê moderentur habenas;

Num non crudeles, num iusta atq; æqua tuentur.
Num pacem terris reparent, reddantq; salutem
Afflictis? Nondum pater optimus omnia dixit,
Exoritur clamor toto. & nouus ardor Olympo.
Dicta probat, summi diuumq; hominumq; parentis.
Nec mora Mercurius pennis talaria nexus,
Iussa Deum exequitur, terras petit, æthera linquit.
Atq; volans pronus molles vix commouet alas,
Constitit vt terris, oras circumspicit omnes.
Et voluit secum tacite labentis ad vndas
Fluminis ignoti, sibi primum qua sit eundum
Quamq; tenere viam, quas debeat ire per oras,
Mox alios vultus, ac humana induit ora,
Vtq; sit ignotus, formas se mutat in omnes,
Qua pergit, crystam ponit, plumasq; recondit.
Mensis erat, quo prata virent, segetesq; per arua
Luxuriant, & aues concentibus aera mulcent:
CVM genitus Maia, incipiens Aquilonis ab ora,
Aulas heroum totum lustrando per orbem,
Qui ritus, quæ gesta viris, qui deniq; mores.
Impiger explorans animo mandabat auenti.
Quale æstate noua virides dum peruolat herbas
Agmen apum, gustuq; probat, cunctasq; pererrans
Dulcia mella legit, sic diuum nuncius oras
Terrarum varias circumspicit, & celer haurit
Cuncta oculis, vbi comperiat quæ iussa fuerunt,
Iamq; ita perlustrans cunctos ex ordine Reges
Heroumq;

Heroumq; domos, mores, incautaq; gesta
Orbis pertęsus, sublatus in aera magnum,
Remigio alarum nitidis sese abdidit astris.
IVppiter omnipotens, vbi vidit adesse reuersum
Mercurium, æternos vocat, ad palatia diuos
Conueniant plures numero, atq; sedilia complent,
Hic diuum interpres, vidi pater optime dixit
Terrarum populos, regumq; ducumq; cohortes,
Ius nulum est terris, nullus virtutibus æquis
Est honor, vsq; adeò paucos heroica celsi
Vis animi sceptris præstat regalibus aptos,
Austriacam præter gentem, gentemq; potentis
FRancigenum regni cui clara Valesia nomen,
QVos inter princeps fulgentibus acer in armis
Lilifer, insigni fulget virtutis honore,
Dotibus innumeris præstans polydorus ab ipsa
Progenitus matre: hunc metantem Martia castra
His oculis vidi disponentemq; cohortes.
Turmarumq; Ducem: quem non luxusq; Venusq;
Non Bachus, ludi, non oblectatio vana
Detinet, at famæ studium, rectiq; boniq;,
Numinis & vestri feruens ante omnia cultus.
Quid dubitatis adhuc illi transmittere regnum,
Et tanto heroi donaria mittere vestra?
Iuppiter exclamat, si istum decernere Regem
SArmatiæ vultis, quem noster prædicat acrem
Nuncius esse virum, componite munera vestra,

Mittamusq;

Mittamusq; illi regnum, mora plena pericli est,
Vndiq; nam nostris cinctum esse hostilibus armis,
Insidijsq; patere malis, concordia sola
Quam seruant dono nostro hæc aduersa repellit.
Atq; vtinam seruent, vtinam cœlestia noscant
Munera, seruabunt & se patriamq; salutem
Sauromatæ: dixit, fœlicia numina quando
Consurgunt, alacres, promissaq; munera plenis
Dant manibus, certant secum benefacta Deorum.
Iustitiam, pater omnipotens gemina arma ferentem,
Dextra ensem rigidum, læua libramq; intentem.
Ensis erat, defende bonos, & plecte malignos
Inscriptus, fuerant æqualia iura bilanci.
Dat maiestatem Phæbus, dat laudis amorem,
Dat Mars belli fremens arcum, clauamq; tricornem
Amphitryoniadis, generosiq; ora leonis,
Saturnus graue iudicium prauisq; seuera
Ora dat, ast Phœbe vigilantia pectora donat.
TRES diuæ surgunt, quas iam memorauimus ante,
Et sua dona ferunt factis promissaq; firmant,
Dat sapiens pectus Pallas, dat Iuno sed aurum
Munificus quo sit, meritis quo præmia donet,
Clementem Cytherea facit. tedasq; iugales
Confert: Mercurio traduntur munera lecta
Ille ferat, regem & pronunciet esse creatum.
Tum uero ingeminat clamor, cunctiq; morantem
Instigant studijs, resonat clamoribus æther,

Dij quibus imperium cœli est, a quorum ego nutu
Pendeo, ait, merito mihi vos mandare potestis,
Grata mihi a vobis datur hæc prouincia, gratum
Officium quod ego non impiger exequar, & iam
Sedibus excedo æthereis. terrasq; reuiso,
Ipse dabo ingenium variasq; ex ordine linguas
Inspirabo lubens olli, & nostræ artis amorem.
Hæc fatus, niueas aptauit corpore plumas,
Et data dona legit, moxq; aliger æthera transit.
Haud aliter, cum stella polis ruit igne corusco
Ima petens, lucemq; trahit. post terga sequentem,
Desiliens cœlo sic diuum nuncius alto
Terrarum pronus, celeri petit ima volatu,
Quaq; volat subito post se luce æthera complet.
Sol medium cœli conscenderat igneus orbem,
Cum pone Hesperias labens Cyllenius oras,
Littore in Oceani vestigia candida ponit:
Hic vbi cum Gallis tellus vicina Britannis
Congruit: hic vbi Ruscelsum clarissima rupes
Continet, hoc dicunt Rupellam tempore nostro:
Difficiles aditus vix vna parte relinquit,
Cætera pontus habet, muros mare subluit altos,
Hic astare videt, fulgentes ære cateruas,
Stant armatæ acies, glomeratur lecta virum uis,
Quos inter medius Princeps pulcherimus ibat
Acer equo armatus, disponitq; ordine turmas.
Esses o vtinam nunquam Roscella rebellis,

Neue adeo placidi læſiſſes principis ora,
Sed fœlix potius, quod ſigna infeſta tuliſti
Principis ingenui, qui quantum vincere nouit,
Parcere ſubiectis, veniamq; precantibus vltro
Ille ſciet: ſecum Deus hæc ſub corde volutat,
Et tacitus ſpectat turmas, tormentaq; circum,
Atq; ducem grandi torquentem haſtile lacerto:
Miratur fortem, gemit, ardeſcitq; tuendo:
Fœlices terras & ſecula principe tali,
Et fœlix regnum, decus hoc cui fata pararunt,
Hoc ille ingeminans ſuſpiria ducit ab imo
Pectore: nam princeps placidiſſimus abſtinet omni
Vi, tantum horroris mandat diſplodere cauſa
Tormenta, vt redeant ad cor quærantq; ſalutem.
Et iam tempus erat, pelagi cum Phœbus in vndas
Mergere vellet equos, iuſſæ ſtatione relicta
Corpora curatum turmæ in ſua caſtra recedunt:
Regius & iuuenis poſtquam pro nocte ſequenti
Signa dat excubijs, propria in tentoria venit,
Nuncius at diuum ſequitur veſtigia furtim,
Alloquiturq; prior: Princeps gratiſſime diuis,
Magnorum ſoboles regum, quos lilia ſignant,
Fautores tibi Dij, te Iuppiter æquus amauit.
Inter & innumeros reges facit eſſe beatum.
Sarmatiæ regnum tibi dat, mittitq; Coronam,
Regia ſceptra tibi, motus virtutibus iſtis,
Quarum laus cœlos pridem penetrauit in ipſos,
Iuſtitiamq;

Iustitiamq; sacram, cœlestia munera mittit,
Dat gladium exertum manibus rectamq; bilancem.
Neu tibi quid desit, diui quoq; munera mittunt,
Igneus augustam dat sol tibi maiestatem,
Dat famæ studium, dat veræ laudis amorem
Omnibus vt charus populis & amabilis esses.
Gradiuiq; patris quod primo a limine vitæ
Armisonum numen coluisti pectore toto,
Ista te pharetra donat pulchrisq; sagittis,
Herculea claua, & generosi pelle leonis,
Dat vigilans tibi cor, o Rex argentea Phœbe,
Vt vitium semper pellas virtutibus æquis,
Et noctem vitij, virtutis lumine tollas,
Peruigil in patriæ noctuq; diuq; salutem.
Saturnus tibi dat mentem sensusq; profundos,
Vt tibi mens constans vigeat toleransq; laborum,
Et tibi terribilem vultum sua dona scelestis
Impertit, quo te timeant, vereantur, adorent,
Mittitur a casta sapientia Pallade, quæ te
Ceu caram sobolem, propria in sacraria ducat.
Diuitias dat. IVNO potens: Venus alma iugales
Dat tædas, placidos generoso & pectore mores.
Hæc sunt quæ Diui tibi mittunt munera Princeps
Magnanime: at quia sum quoq; diuum ex ordine præses
Ingenij, tibi do ingenium, linguasq; parabo
Complures, populi plures tibi namq; regendi.
His opibus fultus commissi munia regni

 Implebis

Implebis proſper, cunctis fœliciter annis.
Senſibus hæc imis at iam mandata reponas,
Quandoquidem inuictum diuorum numine regnum
Te manet: vt primum qua ſis ab origine cretus
Maioreſq; tuos videas & mente reuoluas.
Quis nihil in vita fama præſtantius omni
Extitit, & quorum moriturum tempore nullo
Eſt nomen. Magnum hoc ſemper ſanctumq; tuetor,
Hinc videas qualis ſumas moderamina regni
Nam talis regni quod nemo vindice fato
Vnquam compreſſit bello, legeſq; ſuperbas
Ferre dedit, quamuis tot ab hoſtibus vndiq; cinctum.
Sarmatico nemo eſt victor dominatus in orbe.
Libertas genti eſt proprium decus, alterum honeſtas
Publica, quæ tanquam vinclis & compede dura
Ordine prognatus ſemper conſtringit equeſtri,
Hanc ſolam propter, metuunt diſcedere recto.
Non pœnas metuunt, non vincla minacia tantum,
Quantum dedecoris pœnas, infameq; nomen.
At nil te moueat, nullum pariatq; pudorem,
Sarmatiæ niteant. quod paucis mœnibus vrbes,
Nec valde elatas tollant ad ſydera pinnas,
Oppida non Lachicis dant propugnacula regnis,
Sunt fortes equitum turmæ, innumeræq; phalanges:
Quæ decus & regni robur, quæ gloria tanti
Imperij: ſunt ſemper equi, ſunt arma, ſolumq;
Fertile, cum donis Cereris, tum dulcis Iacchi,
Diues opum & ſtudijs aſperrima natio belli.

His rebus primum teneri primordia regni
Creuerunt, viresq́ auctæ, lateq́ patentes
Adiunctæ regno terræ, tot regna, tot vrbes,
Teutoniæ a terris. Euxini ad littora ponti,
Deinde a Carpatijs, Hunnorum finibus antris,
Vsq́ ad Hijperboreas, Moschorum principis oras,
Hos tales populos, hæc tam fœlicia regna,
Diue tibi pridem clementia fata pararunt.
Et nunc te Regem faciunt, statuuntq́ beatum,
Pastorem magni populi, regniq́ potentis.
Et quamuis varias gentes, populosq́ feroces
Tam latum regnum teneat: tamen omnibus illis
Mirandum erga te Deus inspirabit amorem:
Vt de te postquam dici, mea maxima cura,
Audierint, subitò veluti certamine quodam
In te procumbant, in te sua pectora flectant;
Et licet ignotum magno amplectantur amore,
Ignotum poscant, ignoto regia mittant
Sceptra, sibi & Regem te animis ardentibus optent,
Neu quæ sors turbet regnum conspexeris illud
Hostes hos superi varijs erroribus omnes
Inuoluent, quorum arma, viros, viresq́ paratas
Consilijs cassas reddent, spargentq́ per auras.
At tu pro donis superum, immortalia contra
1 Numina fac redames, & auitis cultibus aras
Illorum gratus venereris fœdere casto.
2 Dehinc cole iustitiam, tanq̄ matremq́ ducemq́,

Præmia ne vicijs, pœnas virtutibus addas,
Integer, at sua cuiq; dabis quæcunq; meretur.
3 Nec tibi si quæ forte volet noua factio mentem
Deturbet recto, reliquis infensus vt esses.
Hoc moneo partis ne sis minus vnius aut plus,
Semper at existas æqualiter omnibus idem.
4 Blandisonos fugias Syrenum diue susurros.
Primum dulce canunt, sed post in Tartara mergunt
Tristia: sepè nota regum bona nomina turpi
Commaculant, varia peste, inficiuntq; venenis.
Publica priuatis, & quæq; miserrima regnis
Inducunt, ergo tibi sint ceu lurida pestis,
Et fœcunda velut soboles Acherontis auari.
5 Iam verò laudesq; tuas nomenq; sacratum
Mollicies tibi non demat, non blanda voluptas
Eripiat: laudi regum est inimica voluptas,
Et quicquit sacrum est miseranda labe prephanat.
6 Redde Boleslaos regno, florentia redde
Sœcula, tolle caput bello, martemq; iacentem
Excita, & antiquos reuoca fortissimus ausus.
7 Sorteq; bellorum posthac fœliciter acta,
Da placidam pacem terris, regnumq; quietum
Lætus habere iube, Iouialia sumito rursus
Arma manu, & placidas regni modereris habenas.
Cumq; tibi charis, longa potiare senecta.
Hæc tibi Dij superi non primum munera mittunt,
Sed data iampridem firmant, campumq; parentem
Ostentant

Ostentant, tibi quo nomenq; decusq; parabis
Perpetuum, & meritum, quali post vltima fata
Ex solio Regum, cœli remeabis in oras,
Cum Dijs æternos fœlix habiturus honores.
Talia diuino Cyllenius ore loquutus
Mortalem visum, abrupto sermone reliquit.
At verò iuuenis, fine obstupefactus in ipso,
Ecquid agat, dubitat, cui verbum reddat amicum,
Et cui pro tantis dignas persoluere grates
Debeat oblatis: hæc illum cura remordet,
Quòd nemò iam adsit, cognoscere multa volenti,
Et mox deflexis genibus, cum certa putaret
Iam promissa Deum, niueas ad sydera palmas
Tendens, flamato sic secum ex corde profatur.
Non ego me tanto o superi, dignabar honore, Responsum He
Progenies quamuis magnorum munere vestro ad superos
Sim regum, toto præclari sanguinis orbe,
At saltem patriæ natum me, in nostra putabam
Commoda: sed quando sic me ad noua regna vocatis,
Non ego diuitijas tanti, rubriq; lapillos
Æquoris, in sanus facio, nec auarus opum vim,
Quanti nunc per vos oblati munera regni.
Iamq; igitur vestro, cum me fœlicia nutu
Régna manent, date finem operi, cæptoq; labori
Aspirate: meos quò vultis ducite gressus.
Hæc fatur lachrymans, & nulli visa recenset.
Interea cœlo terras it fama per omnes,

Atq;

Atq; ſalutaris totum implet nuncius orbem.
In cœlo electum Regem, qui candida geſtet
Lilia: qui latas generoſæ Lachidos oras
Imperio regat, & populo det iura potenti.
At ſe prima tamen veteri notiſſima forma
Sarmaticis infert regnis, vt facta renarret,
Fama bonum, quo non aliud iucundius vllum,
Quid fecere Dij, qualemq; ex ordine narrat,
Elegere ducem, ſceptro regniſq; futuris.
Atq; in eum occultum cunctis inſpirat amorem.
SAuromatæ, poſtquam venit lætiſſima fama,
Impleuitq; auidas, dictis ardentibus aures.
Inſtituunt quoq; conuentus, diuoſq; ſequuntur,
Et faciles precibus ſuperos in vota vocantes
Legibus excelſis parent, ſuperumq; ſtatuta
Accipiunt, Henricum optant de gente Valeſa
Concordes, regni ad molimina tanta gerendi.
Non vi compulſi, non vllo munere flexi,
Sed ſola laudum fama, cœliq; fauore.
Liuidus & quamuis ſtygijs ſurrexerat vmbris
Falſa ferens rumor, qui vertere candida nigris
Ceperat, atq; animos diris implere venenis,
Sed pater altitonans, collecto nubibus igne
Fulmineo telo ſub tartara trudit hiantem
Mortiferas voces, ac triſti carcere claudit,
Turbatos mulcetq; animos, pellitq; timores.
Iam dux Henricus, Rex conclamatur vbiq;,

Publica

Publica lætitiæ cunctas dant signa per oras:
Sauromatæ, lætiq; Deos venerantur amicos.
Et mox legatos, quorum prudentia nota,
Decernunt sancto præstantes octo Senatu.
Conarium primum, Posna qui præsul in vrbe est,
Albertum Lascum, cui virtus bellica clarum
Nomen habere dedit: prognatum sanguine claro
Tencinium Comitem: prudentem orisq; disetti
Tomicium: Herburtum veræ virtutis amicum,
Ingenio intactæ penetrantem Palladis arces.
Gorcanum Comitem Andream, cui dulcis in ore
Eloquij vena est, & pulchra modestia vultus
Stanslaum Criscum, præstantem animoq;, manuq;,
Radiuilumq; Ducem, cultum linguisq;, boniq;
Dotibus ingenij, & pulchris virtutibus acrem.
Quinq; sed ex medio legit ordo, atq; addit equestris.
Firleium iuuenem egregium, natumq; potenti
Patre Palatino Gracci, pietatis amantem.
Ianum Zamoscum, præclarum dote Mineruæ
Dulcisonæ, Latijq; decus, nostrumq; perenne.
Sborouium Ianum intrepidum Martiq; vel ipsi
Terribilem, & placidum quoties opus atq; benignum.
Tomicium iuuenem, quem exornat docta iuuentus,
Et placidi vultus, & sunt sine crimine mores,
Pronscum & Alexandrum, cuius Kiouia patre
Clara Palatino viguit, meminitq; trophæa.
Hos omnes in Francigenum Respublica mandat

D Ire

Legatio missa ... ias.

Ire oras, decreta ferant, Regemq; salutent;
Et secum ad Lachici ducant fastigia regni,
Ac veluti quando sponsæ regione remota
Sponsus abest: gemit illa dies noctesq;, nec hora
Libera, sollicitum gemitu requiescere pectus
Permittit, Sic Sarmatiam nocturna diurna
Cura edit, absente hoc sponso, cui regna dedere,
Quottidie absentemq; oculis animoq; requirunt.
Et quamuis parua est absentia longa videtur,
Longa vel vna dies, lentæ maioribus horæ
Procedunt spacijs: donec potiantur amato
Principe, qui cœlo datus est fœlicibus astris.
Ecce autem, in somnis veluti post tædia noctis,
Post curasq; graues, suspiriaq; alta, rubentem
Auroram terris præmittens, omnipatens sol
Exoritur, vultusq; suos spectantibus effert,
Diffugit ex oculis vigilatę noctis imago.
Dispereunt tristes curæ mortalibus ægris,
Et redeunt vires, sanguisq; per ossa cucurrit.
Non secus Henricus venit expectatus in orbem
Lechiadum: iam adsunt densæ, præeuntq; phalanges,
Dispositis volitatur equis, regem esse propinquum,
Certatim occurrunt animis gratantibus omnes.
Respirant cuncti: vitalis spiritus ossa
Imbuit, & vanum deponunt corda timorem.
Spes iam discedit: pro spe res ipsa subintrat,
Et iam intrat medius Princeps pulcherrimus inter,

...nus rex in
...ediens Cra...
...iam urbem.

Tot

Tot turmas: tot equi, tot signa, tot agmina circum
Miscentur: tuba rauca sonat, clangoribus æther
Intonat: horrendas vulcania fulmina flammas
Explodunt: ferroq; nitent, auroq; superbo
Omnia collucent: stant aurea Lilia supra
Iuncta Aquilis, Litauiq; equitis victricibus armis;
Exultant animis cuncti, ferit ardor Olympum,
Mistaq; cum lachrymis animos noua gaudia tollunt.
Hos inter fremitus hominum, & solennia festa
Intrantis Regis pompas, amplosq; triumphos
Fæmina diuino vultu, niueoq; capillo
Purpurea palla, tunicisq; nitentibus auro,
Laurea serta gerens, manibus palmamq; virentem,
(Nescia forma mori visa est, & nescia vinci)
Cunctorum se se medijs conspectibus infert,
Et Regem accedens, veteriq; ex more salutans
Talibus affatur dictis, & iubila miscet.
Gloria sum tua Rex, sum gloria vestra Poloni.
Sum Litaui, sum Masouij, sum vestra Borussi,
Sum tua Russe ferox, tua sum Podoline, Volince.
Vos ego, uos omnes cęlestibus alma recondam
Syderibus, vestrumq; decus super æthera tollam,
Me quia quæsistis, vobis me me ipsa fauentem
Exhibeo, inuentu facilem, quibus aurea virtus
Est cordi: qua sum terris genitrice creata,
Et quos ingenui primus capit ardor honesti.
Virtus me genuit, virtus nutriuit Olympi

Gloria oratio... nomina ad ...

 Sedibus

Sedibus æternis, vobis mea munera largé
Dono, & vobiſcum ſemper victura manebo.
Rex HENRICE huius regni, iam duxq́ʒ, caputq́ʒ,
Expectatus ades populis, regniſq́ʒ patentis
Sarmatiæ: Tibi plaudit ouans Reſpublica tota
Chriſtiadum: ſocij Reges gratantur amico,
Sub tua ſceptra cadunt, bellum quicunq́ʒ minantur.
Nulla tuum potuit violare calumnia nomen,
Et non Alecto Stygijs producta cauernis,
Et neq́ʒ liuor edax, non vana inſania pennæ
Infamis, potuit fœlix ſubuertere fatum,
Quo magis vrgebat liuor, magis ibat in altum
Henrici nomen, cœlos pulſabat & ipſos,
Accenſas ita voluebant incendia flammas.
Regnum igitur varium, ſtudijs concordibus, ad te
Delatum agnoſcis, & credita munera ſumis.
Expectatus ades cunctis, quos viuida virtus,
Et quos æternæ rapit ad ſe gloria famæ.
Non tantumq́ʒ viri, quorum ſpectabilis ortus
Nobilitate viget, læti tua grata tuentur
Ora, queq́ʒ ex minimis plaudunt, plebs infima gaudet,
Et pro te ſuperis perſoluit vota benignis,
Innocui pueri gaudent, caſtæq́ʒ puellæ
Atq́ʒ ſenes tremuli, nuptæ, ſocruſq́ʒ, nuruſq́ʒ.
Aſpicito has lachrymas, hæc vota gementia plebis,
Omnia ſunt pro te, pro Regis cuncta ſalute,
O ſi iam videas animos, ſi pectora cernas,

Quantus

Quantus ibi feruor, quanti graſſentur & ignes,
Quantum te Regi ſuperum debere putares
Autori rerum iſtarum? quantumq; colendam
Iuſtitiam, qua regna vigent, tibi ſemper haberes
Ante oculos, clemensq; tuis & iuſtus vt eſſes.
Ecce elementa fauent, tibi iam, pro teq; laborant,
Oblatis veros plauſus & honoribus addunt.
Annus & is præſens, poſtquam tua nomina ſenſit
Ordine conſtanti tibi iam ſua tempora dixit,
Aſpera Bruma fuit, ver blandum, æſtaſq; ſerena
Fructifer autumnus, large ſua dona miniſtrant.
Te mors ſæua fugit, quæ plurima corpora tabe
Peſtifera, ante annum triſti demerſit Auerno.
Mors cum peſte abijt, tecum redit aura ſalubris.
Te timet atra fames, quæ preſſis dentibus Orci
Luctiferas ſubito ruit indignata ſub vmbras.
Iam tecum lętæ ſegetes, tibi conſonat æther.
Alma Ceres tibi læta fauet, cumq; vbere vena
Omnia produxit: Tellus, cœlumq; profundum
In tua conſpirant bona, quo tua commoda firment,
Meq; tibi, nullo morituram tempore, ſeruent.
Hæc fata exhibuit ramum viridantis Oliuæ
Regi, quem complexa manu eſt, baccamq; virentem
Crinibus implicuit ſacris, quam nec Iouis ignes,
Nec poterunt hoſtes, nec edax abolere vetuſtas.
Quo facto in denſum heroum ſe immiſcuit agmen.
Dicite Sauromatæ, quis iam fœlicior iſto
Hoc interregnum potuit concludere finis?

ANDREAE TRICESII
EQVITIS POLONI.

AD SERENISSIMVM ET POTENTISSIMVM PRINCIPEM HENRICVM DIVINA FAuente clementia POLoniæ Regem, Magnum Ducem LITVANIAE, &c.

Carmen, quo illi fælicem aduentum ad capeßendum totius Sarmatiæ imperium gratulatur.

HENRICE attollas	D irectum ad Sydera corn	V
OPTATVS ſiquidem	V eniſti in tempore gent	I
NOSTRAE Diuorum Re	X Auguſtißime nut	V
DVX Andegauium nuper:	M oderanda Polon	A
INCLYTE ſunt maior	A tibi nunc ſceptra: quod ut ſi	T
GENTI Chriſtiadûm fœlix	V elit arbiter orbi	S
VENISTI lux	O minibus nitidißima in aru	A
LAETIS Sauromatûm,	R ecturus fortis, & ace	R
SCEPTRIGER Imperium	T ot gentibus ecce refertu	M
AVSPICIIS ruat	I lle tuis cum gente propban	A
MOSCORVM ut Princeps,	V iolenta & cæde profunda	T
IMMANIS Vitam: tua	S int poſt omnia uict	I
CANTANDVS tunc	A ſtripotens erit, inclyta noſtr	AE
PRINCIPE te genti	N ata eſt quod gloria. te quo	D
VICTO re in dulci	D abitur iam uiuere pac	E
ALTER eris	I deó, celſo clarißima done	C
SAVROMATIS erit illa grad	V laus, perdomitor t	V
AMPHITRIONIADES	M onſtrorum laude perenni	S

ELOGI.

ELOGIVM

Eiusdem Sacræ & Serenissimæ Maiestatis Regiæ.

Horror	Hyperboreis	Henricus	Hic	Hostibus	Heros
Excellens	Erit:	Exornabit	Et	Euehet	Eius
Nobilitate	Noua	Numen	Nunc	Nobile	Nomen
Rex	Regimen	Rectum,	Russorum	Rege	Ruente
Inclytus	Imperia.	Incipiet	Ioue	Iusta	Iuuante
Christum	Corde	Colet:	Christo	Curante	Coronæ
Victrici	Vt	Vigeat	Valesia	Viuida	Virtus
Sauromatũ,	Semper	Se	Sorte	Sequente	Secunda.

ALIVD.

Henrico CHRISTVS placidè nunc Lachia clemens.
AVxiliator adest qui tibi semper erit.

CANON.

Construe sic alios quo det constructio versus:
Verborum sensus sic tibi planus erit.

Christus adest placidè, qui nunc tibi Lachia, semp[er]
Henrico clemens auxiliator erit,

AD IOANNEM DEMETRIVM SOLICOVIVM.

Andreas Tricesius.

Diuinum Regem, diuino munere lectum,
  Diuine vt vates hic tua Musa canit.
Quamuis ante tibi multum debere fatemur
  Propter constantem, mirificamq; fidem,
Atq; tot exhaustos noctuq; diuq; labores
  Ingenij magna dexteritate tui:
Non minus hoc etiam debere hunc nomine grates
  Iudico promeritas sæpè referre tibi,
Talibus ornaris quòd eum, quæ perpete viuent
  Laude, sacro afflatus numine, carminibus.

AD EVNDEM.

Viue decus patriæ SOLICOVI, splendida virtus
  Cuius sacratum tollit in astra caput.
Viue, tuisq; DEus meritis æqualia donet
  Præmia, sic magnos maximus inter eris.

CRAcouiæ in officina Scharfenbergiana
Anno 1574.

Dystichon numerale de fuga regis eiusdem
M: D: LXXIIII die XVIII Iunij.
EVolat e terrIs aLes CrIstata PoLonIs,
Vt fVrtIm sItIIt terras, MnoCte reCessIt.